

Nieuwe wetenschappelijke naam voor de Amerikaanse zwaardschede: *Ensis leei* Huber, 2015

Peter Moerdijk

New scientific name for *Ensis directus*/*E. americanus*: *Ensis leei* Huber, 2015

Summary

Huber (2015) introduced a new name (*nomen novum*) *Ensis leei* for the recent American razorclam, formerly known as *Ensis directus* (Conrad, 1843) and *Ensis americanus* (Gould in Binney, 1870). Huber concluded that Van Urk (1972) was right in considering Conrad's fossil species as different from the recent species. The name *Solen ensis* var. *americanus* proved preoccupied by *Solen americanus* Chenu, 1843, a junior synonym of *Siliqua patula* (Dixon, 1789). Because Huber could not find any valid name he introduced the new name *E. leei*. It is advised to use this name from now on.

Argumentatie voor een nieuwe naam

In 1964 zette R.M. van Urk vraagtekens bij de wetenschappelijke naam *Ensis directus* (Conrad, 1843) zoals die in gebruik was voor de recente Amerikaanse zwaardschede. Die naam was immers ingevoerd voor een fossiele soort, zonder meer verwant aan de Amerikaanse zwaardschede, maar duidelijk kleiner en eerder recht dan gebogen. Bovendien ontbrak het type-materiaal.

In verschillende publicaties (1972, 1987) onderbouwde Van Urk dat hiervoor in de plaats de naam *Ensis americanus* (Gould in Binney, 1870) gebruikt zou moeten worden. In de Tabel van de Nederlandse zwaardscheden en mesheften volgde ik Van Urk (Moerdijk, 2000).

Met name Von Cosel, de ontdekker van het voorkomen van de Amerikaanse zwaardschede in Europa, gaf de voorkeur aan de naam *E. directus* (zie Von Cosel *et al.*, 1982). Hij was er niet van overtuigd dat de recente soort een andere soort is dan de fossiele waar Conrad zich op baseerde. En dit kreeg algemeen navolging. In 2009 werd dit vraagstuk bij de kop gepakt door de Amerikaanse malacoloog H.G. Lee en hij concludeerde dat Van Urk gelijk had. Von Cosel (2009) ontdekte echter dat de naam *Solen ensis* var. *americanus* Gould in Binney, 1870 niet gebruikt mocht worden, omdat deze eerder gebruikt was voor een andere soort (*Solen americanus* Chenu, 1843, synoniem van *Siliqua patula* (Dixon, 1789)). Von Cosel bleef daarom de naam *directus* gebruiken.

Onlangs werd de kwestie tegen het licht gehouden door Huber (2015). Hij concludeerde: *E. directus* van Conrad is inderdaad niet identiek met de recente soort en de naam van Gould in Binney is niet valide vanwege 'preoccupatie'. Hij kon ook geen enkel alternatief vinden en dus voelde hij zich geroepen een nieuwe naam in te voeren. Dat werd *Ensis leei*, naar H.G. Lee. Jammer genoeg niet naar Van Urk, maar wel lekker kort! Ik adviseer om voortaan alleen deze naam te gebruiken.

Met dank aan Ronald Pouwer, die me een scan bezorgde van de betreffende tekst in Huber, zodat ik de validiteit van Huber's actie kon nagaan en zo'n \$ 185,-- uitspaarde!

Geraadpleegde bronnen

- HUBER, M., 2015. Compendium of Bivalves 2. A full-color guide to the remaining seven families. A systematic listing of 8,500 bivalve species and 10,500 synonyms. – Conchobooks, Hackenheim.
- LEE, H.G., 2009. Marine shells of Northeast Florida. – Jacksonville Shell Club, Jacksonville.
- MOERDIJK, P.W., 2000. Tabel van de Nederlandse zwaardscheden en mesheften (Bivalvia: Solenidae & Pharidae). – Tabellenserie van de Strandwerkgemeenschap (SWG), 29. Strandwerkgemeenschap, Leiden.
- VAN URK, R.M., 1964. The genus *Ensis* in Europe. – *Basteria* 28(1/2): 13-44.
- VAN URK, R.M., 1972. Notes on American fossil *Ensis* species. – *Basteria* 36(2/5): 131-142.
- VAN URK, R.M., 1987 (Binney) (syn. *E. directus* auct. non Conrad) a recent introduction from Atlantic North America. – *Journal of Conchology* 32: 329-333.
- VON COSEL, R., 2009. The razor shells of the eastern Atlantic, part 2. Pharidae II: the genus *Ensis* Schumacher, 1817 (Bivalvia, Solenoidea). – *Basteria* 73: 9-56.
- VON COSEL, R., J. DÖRJES & U. MÜHLENHARDT-SIEGEL, 1982. Die amerikanische Schwertmuschel *Ensis directus* (Conrad) in der Deutschen Bucht. I. Zoogeographie und Taxonomie im Vergleich mit den einheimischen Schwertmuschel-Arten. – *Senckenbergiana Maritima* 14(3/4): 147-173.

Adres van de auteur
moerdijkpw@zeelandnet.nl